

AB „PANEVĖŽIO ENERGIJA“

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
Ministru Pirmininkui
Sauliui Skverneliui

2017-08-04 Nr. 218 – 1194

DĖL AB „PANEVĖŽIO ENERGIJA“ VEIKLOS PROBLEMŲ

AB „Panevėžio energija“ gamina ir tiekia šilumą bei karštą vandenį Panevėžio, Kėdainių, Pasvalio, Kupiškio, Rokiškio, Zarasų miestų ir rajonų vartotojams. Visose regiono savivaldybėse vartotojams nustatoma vienoda šilumos kaina. AB „Panevėžio energija“ pagrindinė akcijų dalis priklauso Panevėžio miesto (59,37 proc.), Kėdainių (13,4 proc.), Rokiškio (6,81 proc.), Kupiškio (5,93 proc.), Pasvalio (5,72 proc.), Zarasų (4,76 proc.), Panevėžio rajono (2,2 proc.) savivaldybėms. Likusios akcijos yra privačių akcininkų nuosavybė.

2008 m. pastatyta Panevėžio kogeneracinė elektrinė, kurios elektrinė galia 35 MW ir 34 MW šiluminė galia. Tai moderniausia gamtinių dujų kuro elektrinė Lietuvoje. Jos statybai pritarė LR Vyriausybė, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (VKEKK). Šis projektas buvo įtrauktas į Nacionalinę energetikos strategiją. Projektui finansuoti buvo naudojamos bendrovės, ES struktūrinių fondų, Danijos vyriausybės paramos ir skolintos bankų lėšos. Iš bankų skolintos lėšos dar nėra gražintos. 2008-2015 metais Panevėžio TE veikla buvo sėkminga, nes LR Vyriausybė, LR Energetikos ministerijos teikimu, nustatydavo remtiną elektros energijos apimtį, kurios buvo perkamos pagal VKEKK nustatytas kainas. Iš elektros energijos pardavimų uždirbto pelno buvo mažinama šilumos kaina. Tačiau nuo 2016 m. LR Vyriausybė nutraukė iškastinio kuro elektrinių rėmimą VIAP lėšomis. 2015 m. gruodžio 22 d. Komisijos nutarimu Nr. O3-676 buvo panaikintas Kogeneracinių jėginių šilumos ir elektros energijos sąnaudų metodikos V skyrius, numatęs iš elektros energijos veiklos uždirbtą pelną (nuostolį) panaudoti, paskirstant sąnaudas tarp šilumos ir elektros energijos gamybos. Alternatyvaus šilumos šaltinio sąnaudų skaičiavimas nebuvo pakeistas. LR Vyriausybei panaikinus termofikacinių elektrinių rėmimą, nuo 2016 m. Bendrovė elektros energiją parduoda tik elektros energijos biržos Lietuvos prekybos zonoje kainomis, kurios padengia kintamąją dedamąją ir dalį pastoviųjų sąnaudų. Iš elektros energijos pardavimų veiklos 2016 m. Bendrovė patyrė 1214 tūkst. Eur nuostolį, planuojamas 2017 m. nuostolis – 1890 tūkst. Eur.

Kartu pažymime, kad AB „Panevėžio energija“ šalyje yra antra pagal suvartojamą metinę gamtinių dujų apimtį energetikos įmonė. Bendrovėje iki šiol didžiausias gamtinių dujų vartotojas yra Panevėžio elektrinė. Tuo būdu Panevėžio elektrinės veikla prisideda prie šalies gamtinių dujų vartojimo apimčių didinimo ir tuo pačiu suskystintų gamtinių dujų terminalo išlaikymo bei gamtinių dujų kainų vartotojams mažinimo.

AB „Panevėžio energija“ bei savivaldybės, turinčios bendrovės akcijų, susirūpinusios dėl Panevėžio elektrinės nuostolingumo ir ieško būdų, kaip to išvengti. Panevėžio miesto savivaldybės meras ir dar šešių savivaldybių merai 2017-01-11 raštu Nr. 19-134(4.8) kreipėsi į LR Vyriausybę ir LR Energetikos ministeriją dėl Panevėžio elektrinės perspektyvų. Apie Panevėžio elektrinės veiklą Panevėžio miesto savivaldybės meras 2017-05-19 raštu Nr. 19-1349(4.6) informavo LR Seimo pirmininką. Nesilaikant Lietuvos energetikos strategijų tęstinumo gali būti pricita prie situacijos, kai Panevėžio elektrinė nebus naudojama. Dabar, kai ruošiamą naują Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategiją, yra tikslinga sistemiškai spręsti Panevėžio elektrinės likimą visos šalies optimalaus apsirūpinimo elektros energija kontekste, užtikrinant regioninės įmonės vartotojų šilumos poreikių tenkinimą mažiausiomis sąnaudomis.

Vykdydami savo veiklą pastarųjų dviejų metų eigoje pastebime didelį nepriklausomų šilumos gamintojų (NŠG) interesą veikti Panevėžio centralizuoto šilumos tiekimo zonoje. Panevėžio mieste jau yra išduota NŠG prisijungimo prie miesto šilumos tinklų techninių sąlygų virš 90 MW šiluminės galios, (visa miesto maksimali galia yra 130 MW). NŠG planuoja steigti savo gamybinius pajėgumus įvairiose miesto dalyse, nors nei pagal miesto bendrąjį planą, nei pagal specialųjį šilumos ūkio planą nėra numatyta tokių atmosferos taršos šaltinių plėtra, nėra numatytas sunkiasvorio transporto eismo intensyvinimas kurui vežti. Miestų šilumos tinklai yra planingai išvystyti nuo esamų šilumos šaltinių, o NŠG katilinių atsiradimas ir pajungimas į šilumos tinklus nenumatytose vietose apsunkina šilumos tinklų darbą, padidina šilumos tiekimo sutrikimų galimybes. Pagal Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2015-06-25 sprendimu Nr.1-134 patvirtintą Panevėžio miesto specialųjį šilumos ūkio planą mieste numatytos tik du šilumos gamybos šaltiniai. Tai, kad iki šiol NŠG nemažina regioninės centralizuoto šilumos tiekimo kainos vartotojams, matome iš Pasvalyje esančių NŠG veiklos – jų parduodama šiluma praktiškai lygi gamtinių dujų kuru dirbančios Pasvalio RK gaminamos šilumos palyginamosioms sąnaudoms. Atsiradę NŠG mažins AB „Panevėžio energija“ gaminamą šilumos dalį, tuo pačiu ribodami Panevėžio elektrinės darbo galimybes. Panevėžio elektrinei mažiau dirbant bendrovė neteks atitinkamos dalies pajamų iš elektros energijos pardavimų. Mažėjančios elektros energijos pardavimo pajamos apsunkins elektrinės išlaikymą ir tai gali branginti šilumos tiekimą vartotojams.

NŠG veikla centralizuoto šilumos tiekimo zonoje didina šilumos šaltinių skaičių. Tuo pačiu mažinamos atskirų šilumos šaltinių gamybos apimtys. Taip apribojamos galimybės efektyvios kogeneracijos diegimui. Mūsų nuomone, ruošiamoje Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijoje tikslinga būtų numatyti skatinti išnaudoti turimas centralizuoto šilumos tiekimo sistemas biokuro kogeneracijos plėtrai. Tačiau dabar VKEKK paruoštas Šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarkos ir sąlygų aprašo projektas dar labiau skatintų NŠG veiklą, kurios pasekmės ne tik kad neprisidėtų prie centralizuoto šilumos tiekimo sistemų panaudojimo kogeneracijai, bet galimai didintų šilumos kainas vartotojams.

Kartu turime pažymėti, kad AB „Panevėžio energija“ veikla yra socialiai atsakinga, prisideda prie regiono gerovės kūrimo skiriant dalį uždirbto pelno miestų ir rajonų savivaldybėms. Bendrovė iš 2012-2016 metų periodo veiklos pelno savivaldybėms-akcininkėms skyrė 4,9 mln. Eur dividendų.

Sprendžiant nurodytas problemas papildomai siūloma:

1. Remti iškastinio kuro didelio naudingumo kogeneracines elektrines Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšomis.
2. Užtikrinti, kad Tretinio aktyviosios galios rezervo aukcionai vyktų kas metai ir būtų vykdomi visų rinkos dalyvių atžvilgiu objektyviomis sąlygomis.
3. Šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarkos ir sąlygų aprašą patobulinti taip, kad būtų išvengta galimo šilumos kainų vartotojams didėjimo ir kogeneracijos plėtros ribojimo.
4. Sudaryti galimybes ES paramos skyrimui didesnės kaip 5 MW elektrinės galios biokuro kogeneracijos plėtrai panaudojant turimą energetinę infrastruktūrą.

Mes tikimės Jūsų dėmesio bei paramos mums ir visam šalies šilumos ūkiui aktualių problemų sprendime.

Su pagarba,
Generalinis direktorius

Petras Diksa

Vytenis Jackūnas, tel. 8 45 50 10 30